

Υγιεινή και Ασφάλεια της Εργασίας

Στατιστικά στοιχεία* από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δείχνουν ότι 8.000 άτομα πεθαίνουν κάθε χρόνο από τις επιπτώσεις ατυχημάτων στον χώρο δουλειάς τους. Από τα 120 περίπου εκατομμύρια εργαζόμενων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) τα 10 εκατομμύρια υφίστανται κάποια επαγγελματική ασθένεια ή είναι θύματα κάποιου εργατικού ατυχήματος κάθε χρόνο. Πέραν των επιπτώσεων στον ανθρώπινο παράγοντα οι οικονομικές επιπτώσεις είναι επίσης ση-

μαντικές. Εκτιμάται ότι οι πόροι που διατίθενται για την αντιμετώπιση των επαγγελματικών νόσων και των επιπτώσεων των εργατικών ατυχημάτων ανέρχονται σε 26 δισ. ECU και ότι αυτό το ποσό δεν παίρνει υπόψιν τα έμμεσα κόστη που συνεπάγεται η απώλεια χρόνου, οι φθορές στις εγκαστάσεις, τα διοικητικά κόστη κλπ. που θα ανέβαζαν το ποσό ακόμη περισσότερο. Υπάρχει προκατάληψη ότι η βελτίωση των συνθηκών Υγιεινής και Ασφάλειας στο χώρο

δουλειάς σημαίνει αυτόματη αύξηση του κόστους. Αυτό βέβαια δεν συμβαίνει στην πράξη αφού η βελτίωση των συνθηκών εργασίας οδηγεί σε μείωση του κόστους μέσα από την μείωση των ατυχημάτων και των ασθενειών. Επιπλέον η βελτίωση των συνθηκών εργασίας συμβάλλει στην καλύτερη απόδοση και ενδυναμώνει την συμμετοχή του εργαζόμενου. Οι Οδηγίες της ΕΕ που έχουν υιοθετηθεί πριν και μετά την θέση σε ισχύ της Ενιαίας Ευρωπαϊκής

Πράξης έχουν ως βάση την προαγωγή δικαιών συνθηκών εργασίας και σκοπεύουν σε υψηλότερο επίπεδο προστασίας των εργαζομένων. Η αποτελεσματικότητα όμως αυτών των Οδηγιών εξαρτάται και θα συνεχίσει να εξαρτάται από τον βαθμό εφαρμογής τους από τα κράτη μέλη. Στην κατεύθυνση αυτή είναι αναγκαία περισσότερη πληροφόρηση, κατάρτιση και εκπαίδευση σε όλους τους σχετικούς τομείς.

* Τα στοιχεία είναι από την "ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟ".

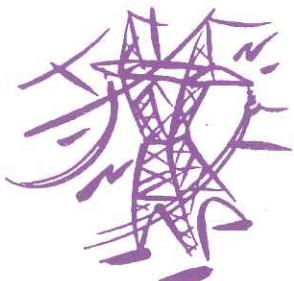
Μη ιονισμένη ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία. Ενας ακόμα κίνδυνος;

Οι γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ισχύος, τα ραντάρ, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, τα θερμαινόμενα στρώματα νερού, οι ηλεκτρικές κουβέρτες είναι οι γενεσιούργοι μηχανισμοί ενός κινδύνου με βλαπτικές βιοεπιδράσεις.

Η Φλόριδα ήταν από τις πρώτες πολιτείες των ΗΠΑ η οποία καθόρισε διαδρόμους καλωδίων υψηλής τάσης και απαγόρευσε με ειδικό νόμο την ανέγερση κατοικιών

στις αντίστοιχες περιοχές.

Στην Ευρώπη το θέμα προσεγγίζεται δι-

στακτικά και οι λόγοι δεν είναι καθαρά επιστημονικοί καθώς υπάρχει διαπλοκή πολιτικοοικονομικών συμφερόντων που επιτάσσει το "μη θίγεις τα

κακώς κείμενα".

Τελευταία έγινε μία προσπάθεια στη Γαλλία να συνοψίσουν σε έναν κατάλογο τα αποτελέσματα όλων των σχετικών ερευνών που έχουν γίνει σε παγκόσμιο επίπεδο.

Τα συμπεράσματα που εξήχθησαν ήταν αντιφατικά όμως ιδιαίτερη ανησυχία εμπνέει η επισήμανση των κινδύνων που διατρέχουν τα παιδιά. Και αυτό διότι τα κύπταρα του παιδικού οργανισμού αναπτύσσονται

και εξελίσσονται συνεχώς και πιθανολογείται ότι η έκθεση τους σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία ευθύνεται για το 10-15% των παιδικών καρκίνων. Αν και η υποψία αυτή φαίνεται βάσιμη, δεν είναι ωστόσο απόλυτα τεκμηριωμένη.

Σ'ότι αφορά στα καθ' ημάς μία βόλτα στις γειτονιές της Αθήνας αρκεί για να διαπιστώσει κανείς την συνύπαρξη κατοικιών και πυλώνων της ΔΕΗ.

(συν. σελ. 3)

Οι οδοί διείσδυσης των επικίνδυνων χημικών προϊόντων στον οργανισμό

Η απορρόφηση από τον οργανισμό πραγματοποιείται βασικά με έναν ή περισσότερους από τους παρακάτω τρόπους: την πέψη, το δέρμα ή την εισπνοή.

Η μορφή του προϊόντος παίζει σημαντικό ρόλο.

Η απορρόφηση διευκολύνεται ανάλογα με το βαθμό κατακερματισμού των σωματιδίων τα οποία γενικά, όσο πιο λεπτά τόσο πιο επικίνδυνα είναι. Για τα στερεά π.χ. σε μορφή σκόνης, ενώ για τα υγρά σε μορφή αερολύματος.

Πάρα πολλοί παράγοντες καθορίζουν την απορρόφηση μεταξύ αυτών: ο βαθμός κατακερματισμού του προϊόντος, η συγκέντρωση, η διάρκεια της έκθεσης, η χρησιμοποίηση προστατευτικών μέσων, η λιποδιαλυτότητα του προϊόντος κλπ.

Διείσδυση από το στόμα (πεπτική οδός)

Βεβαίως τα χημικά προϊόντα δεν τα καταπίνουμε εκουσίως. Τις περισσότερες φορές η διείσδυση από την πεπτική οδό (ή κατάποση) γίνεται κατά λάθος ή από απερισκεψία:

- όταν ένα προϊόν μεταγγίζεται σε ένα άλλο δοχείο με αναρρόφηση με τη βοήθεια σιφωνίου ή ακόμη όταν ένα προϊόν διατηρείται σε δοχείο που έχει προβλεφθεί για τρόφιμα ή ποτά.

- όταν, αφού έχουμε χειρισθεί ένα επικίνδυνο προϊόν, φέρουμε τα χέρια στο στόμα για να καπνίσουμε, για να φάμε ή ακόμη και για να σκουπιστούμε.

Διείσδυση από το δέρμα (διαδερμική οδός)

Ορισμένα προϊόντα, όπως τα ερεθιστικά και τα διαβρωτικά, επενεργούν τοπικά στο σημείο της επαφής τους με το δέρμα, τις βλεννογόνους ή τα μάτια.

Άλλα προϊόντα, που είναι λιποδιαλυτά, επενεργούν στο δέρμα και επιπλέον διαπερνούν και διαχέονται σε όλο τον οργανισμό ή προκαλούν επίσης διάφορα προβλήματα.

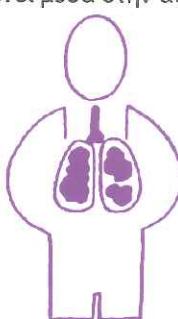
Πρόκειται για διαλύτες που καθαρίζουν το δέρμα αλλά προκαλούν επίσης και προβλήματα στα νέφρα, στο συκώτι ή στο νευρικό σύστημα.

Οσο για το βενζόλιο, επενεργεί στο μυελό των οστών. Τα καύσιμα για τα αυτοκίνητα, που έχουν σχετικά μεγάλη περιεκτικότητα σε βενζόλιο (μέχρι 5%), δεν πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται για να πλένονται τα χέρια.

Όλες οι μικρές δερματικές κακώσεις είναι προνομιούχες οδοί για τα επικίνδυνα προϊόντα.

Διείσδυση από τους πνεύμονες (αναπνευστ. οδός)

Είναι η πιο συχνή οδός διείσδυσης κατά την εργασία, αφού οι ρυπαντές μπορεί να έχουν αναμειχθεί πλήρως με τον αέρα που αναπνέουμε. Αυτοί οι ρυπαντές, διασκορπισμένοι μέσα στην ατμόσφαιρα, διεισδύουν στους πνεύμονες μαζί με τον αέρα που εισπνέουμε. Αυτό συμβαίνει κατά τη διάρκεια το χειρισμού διαλυτών, χρωμάτων ή κολλών, της αφαίρεσης μολυβδούχου σκουριάς με φυστήρα ή ακόμα κατά τη συγκόλληση.

Από τη στιγμή που θα εισπνέουμε, αυτά τα προϊόντα μεταφερόμενα από το αίμα ξεκινώντας από τους πνεύμονες, μπορούν να προκαλέσουν προβλήματα στα αναπνευστικά αλλά και σε άλλα όργανα.

Ενα προϊόν που διεισδύει από το στόμα, από το δέρμα ή από τους πνεύμονες μπορεί να μεταφερθεί από το αίμα και μπορεί να βλάψει άλλα όργανα, όπως για παράδειγμα τα νεφρά, το συκώτι, κλπ.

Το σύνδρομο νοσηρότητας εντός των κτιρίων

Στην Βρεττανία αναπτύσσεται έντονος προβληματισμός γύρω από την νοσηρότητα που παρουσιάζουν τα άτομα λόγω της παρατεταμένης και συνεχούς παραμονής τους σε

μοντέρνα κτήρια. Η Βρεττανική Επιτροπή για την Υγειεινή και Ασφαλεία της Εργασίας έχει συμπεριλάβει το θέμα στο ερευνητικό της πρόγραμμα για το αμέσως επόμενο

διάστημα και σε συνεργασία με το Ιδρυμα Κηπειακών Ερευνών θα εκδώσει σύντομα οδηγό χρήσιμο για την Πολιτεία, τους εργοδότες, τους εργαζομένους, τους ειδικούς, με ο-

δηγίες για τον εντοπισμό και τον έλεγχο του φαινομένου.

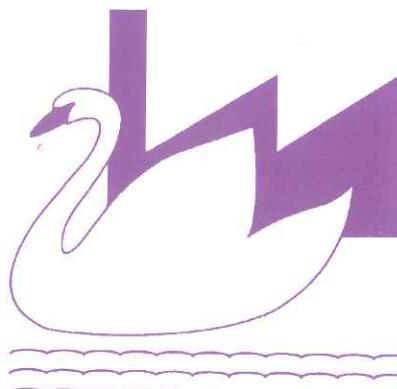
Ο οδηγός αναμένεται να δώσει απαντήσεις και να συνδράμει τους ενδιαφερόμενους.

Το κόστος της αποκατάστασης του περιβάλλοντος

Οι επιπτώσεις στο περιβάλλον από τις παραδοσιακές βιομηχανικές δραστηριότητες που σταδιακά εγκαταλείπονται μπορούν να είναι τόσο σοβαρές όσο και κατά την διάρκεια της λειτουργίας τους. Αυτό μπορεί να σημαίνει μόλυνση του νερού με τοξικές ουσίες που έχουν συσσωρευτεί σε εγκαταλειμμένες αποθέσεις αποβλήτων, άνοδο του υδροφόρου ορίζοντα μετά από την διακοπή της άντλησής του μετά το πέρας της λειτουργίας υπογείων στοιών, ολισθήσεις γαιών, υποβράχμιση του αστικού περιβάλλοντος καθώς αυξάνεται ο ρυθμός εγκατάληψης βιομηχανικών

περιοχών, εξασθένηση της τίρησης των περιβαλλοντικών όρων από τις μονάδες που απομένουν.

Πολλές μελέτες έχουν

δείξει ότι η μόλυνση του εδάφους από παλίες βιομηχανικές εγκαταστάσεις μπορεί να είναι πολύ σοβαρή και η αποκατάσταση αυ-

τών των περιοχών πολύ δαπανηρή.

Σε μελέτες του ΟΟΣΑ εκτιμάται ότι για την αποκατάσταση τέτοιων χώρων στην Ευρώπη και αναφέρονται σε 400 εκατομμύρια τόνους και 2 δισ. τόνους στην Β. Αμερική θα χρειασθούν 20 χρόνια και 10 δισ. δολλάρια.

Ανάλογα προβλήματα τεχνικά και οικονομικά θέτουν η καταστροφή, ανάκτηση ή ανακύκλωση των τοξικών ουσιών όπως για παράδειγμα τα PCB's.

Και εδώ το κόστος για την "απάλλαγη" μας είναι τόσο υψηλό ώστε δικαιολογεί τις πολιτικές ενέργειας πρόληψης.

Μη ιονισμένη ηλεκτρ/γνητική ακτινοβολία

(συν. από σελ. 1)

Συνύπαρξη που φέρνει τους πυλώνες της ΔΕΗ κυριολεκτικά μέσα στις αυλές σπιτιών, σχολείων κ.ο.κ.

Στην απόδοση ευθυνών ΔΕΗ και κάτοικοι το αποδίδουν στο ποιός ήρθε πρώτος η ΔΕΗ ή οι οικισμοί. Θεμελιώδες πράγματι ερώτημα που θυμίζει την κότα και το αυγό. Τίθενται ωστόσο τα κάτωθι ... αφελή ερωτήματα. Αν αποδειχθεί τελικά η βλαπτική επίδραση της ύπαρξης των πυλώνων στην υγεία τι θα συμβεί; Και ακόμα η ΔΕΗ τι μέτρα παίρνει για να μην επαναληφθούν τέτοιες ... συγκατοικήσεις; Και ακόμα τι μέτρα παίρνει η Πολιτεία για να ... πείσει την ΔΕΗ να το κάνει;

Αποκατάσταση μολυσμένου εδάφους

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έλαβε απόφαση να καταστρώσει μία στρατηγική για τις μολυσμένες περιοχές, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η πρόθεση αυτή θα καταλήξει αναγκαία σε νομοθεσία. Για να δώσει μία απάντηση στο πρόβλημα των παλαιών χώρων αποβλήτων, η Επιτροπή θα προσπαθήσει:

- να προτείνει κοινοτικό ορισμό για τις μολυσμένες τοποθεσίες,
- να προβεί σε απογραφή των μολυσμένων τοποθεσιών,
- να συντάξει κατάλογο των υπαρχουσών τεχνολογιών,
- να υποδείξει προτεραιότητες για τις ενέργειες που πρέπει να αναληφθούν.

Η δράση της Επιτροπής αποσκοπεί επίσης μέσω της χρηματοοικονομικής στήριξης στην ενίσχυση σχεδίων για την "Ανάπτυξη ταχέων και μη "εισβολικών" μεθόδων για την εντόπιση και τη μέτρηση των παραγόντων μόλυνσης και βελτίωσή των υφισταμένων τεχνικών - επιπόπιοι αισθητήρες για τον υπολογισμό και την εκτίμηση της έκθεσης του ανθρώπου σε παράγοντες μόλυνσης του εδάφους "δυναμικής εξέλιξης" και κατάλληλες πρακτικές για την αποκατάσταση εγκαταλειμμένων τοποθεσιών διάθεσης αποβλήτων". Πρόκειται για ζήτημα αιχμής καθώς θα πληθαίνουν οι χώροι που έχουν μολυνθεί κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο.

Προστασία των καταναλωτών

Το συμβούλιο Υπουργών εξέδωσε ομόφωνα απόφαση σχετικά με τη δημιουργία Ευρωπαϊκού συστήματος πληροφόρησης ως προς τα οικιακά ατυχήματα και τα ατυχήματα κατά τις δραστηριότητες αναψυχής.

Οι στόχοι του συστήματος είναι η συλλογή στοιχείων για τα οικιακά ατυχήματα και τα ατυχήματα κατά τις δραστηριότητες αναψυχής, ώστε να προαχθεί η πρόληψη αυτών των ατυχημάτων, η βελτίωση της ασφάλειας των καταναλωτικών προϊόντων καθώς και η εξασφάλιση της πληροφόρησης και εκπαίδευσης των καταναλωτών για την καλύτερη χρησιμοποίηση των προϊόντων. Η απόφαση αυτή δεν ισχύει για τα εργατικά ατυχήματα οδικής, σιδηροδρομικής, θαλάσσιας και εναέριας κυκλοφορίας.

Ειδικότερα, το σύστημα ισχύει για τα οικιακά ατυχήματα κατά τις δραστηριότητες αναψυχής για τα οποία απαιτείται περιθαλψη και τα οποία προκαλούνται στις κατοικίες και στους χώρους που γειτνιάζουν άμεσα με αυτές όπως είναι οι κήποι, οι αυλές, οι χώροι στάθμευσης, καθώς και κατά τις δραστηριότητες αναψυχής, στην άθληση και το σχολείο.

**ΔΡΑΣΗ για την ΥΓΙΕΙΝΗ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ - 1994

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
						31

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
						28

ΜΑΡΤΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
						28
						29
						30
						31

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ΜΑΪΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
						30
						31

ΙΟΥΝΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
						27
						28
						29
						30

ΙΟΥΛΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
						29
						30
						31

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
						26
						27
						28
						29
						30

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
						31

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
						28
						29
						30

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
						26
						27
						28
						29
						30
						31

Την "ΔΡΑΣΗ" επιφελούνται οι υπεύθυνοι των Τμημάτων Περιβάλλοντος και Υγιεινής & Ασφάλειας Εργασίας.
Υπεύθυνος για την Διοίκηση του ΕΚΑ : Χρήστος Πολυζωγόπουλος.

Διάθεση : ΕΚΑ, Γ' Σεπτεμβρίου 48Β', 104 33 ΑΘΗΝΑ. ☎ 8836917, 8841818. FAX : 8839271.

Επιτρέπεται η χωρίς άδεια αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή μέρους του φυλλαδίου, με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.